

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobce: **T. V. Q., nar. X,**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
bytem X
zastoupen Markem Sedlákem, advokátem se sídlem AK Brno, Milady Horákové 13, 602 00,

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců** sídlem náměstí
Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MV-226297-4/SO-2022, z 02. 02. 2023,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

(Shodu s prvopisem potvrzuje X.

I. Předmět řízení a vymezení sporu

1. Žalobce se žalobou podanou soudu 27. 2. 2023 se žalobce domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí (dále též „**Napadené rozhodnutí**“), jímž Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „**žalovaná**“ zamítla odvolání proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky (dále též „**Ministerstvo**“, ze dne 15. 11. 2022, č. j. OAM-3715-48/PP-2022, jímž byla zamítnuta žalobcova žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu z důvodu uvedeného v § 87e odst. 1 písm. a), zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců (dále jen „**zákon č. 326/1999Sb.**“), neboť správní orgán dospěl k závěru, že žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a téhož zákona a byla mu stanovena lhůta pro vycestování podle § 87e odst. 4 se účastníkovi řízení stanoví lhůta 35 dnů k vycestování z území České republiky ode dne oznámení rozhodnutí.
2. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 3.2.2023.

II. Rozhodnutí žalované (Napadené rozhodnutí)

3. V odůvodnění Napadeného rozhodnutí žalovaná nejprve zrekapitulovala předchozí průběh správního řízení včetně obsahu spisového materiálu, reprodukovala odvolací argumentaci žalobce a sumarizovala průběh odvolacího řízení.
4. Žalovaná konstatovala, že žalobce podal dne 14. 7. 2020 žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87b zákona č. 326/1999 Sb. V tiskopisu žádosti, v rubrice účel pobytu na území, je vyznačeno „*sloučení – manželka + syn občan CZE*“. Žalobce uvedl jako občana Evropské unie nezletilého M. L.W., který je občanem České republiky a jeho synem.
5. V rámci doplňování podkladů dne 20. 6. 2022 správní orgán I. stupně žalobce vyzval podle § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb. a požadoval doložení dokladu prokazujícího, že žalobce je rodinným příslušníkem občana Evropské unie podle § 15a zákona č. 326/1999 Sb. Ve výzvě správní orgán I. stupně účastníka řízení náležitě poučil koho lze považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie a jaké doklady je nutné doložit. Správní orgán I. stupně také uvedl, že ačkoliv z dosud doloženého dokladu vyplynula příbuzenská vazba na občana Evropské unie, je třeba dále doložit doklad o splnění dalších podmínek stanovených v § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., tedy doklady prokazující, že o syna skutečně pečuje. Po provedeném řízení, kdy správní orgán I. stupně provedl pobytovou kontrolu, výsledky matky nezletilého a výsledek žalobce správní orgán I. stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že účastník řízení nesplňuje podmínky uvedené v § 15a zákona č. 326/1999 Sb., neboť neprokázal, že je rodičem poskytujícím skutečnou péči svému synovi, aby jej bylo možné považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.
6. V odvolání žalobce namítal, že „skutečnou péčí“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. není jen „osobní každodenní péče o dítě“, jak uvádí správní orgán I. stupně. V takovém případě by se toto ustanovení mohlo týkat pouze rodičů, kteří s dítětem žijí ve společné domácnosti a jsou s ním proto v každodenním styku. Takovou péči účastník řízení svému synovi skutečně neposkytuje, nicméně ani zákon neobsahuje žádnou podmínku, aby péče o dítě byla každodenní a osobní. Žalobce dále namítal, že správní orgán I. stupně opomíjí, že ke dni provádění výsledků pobýval na území České republiky teprve několik měsíců po skončení správního vyhoštění. Kvůli správnímu vyhoštění nemohl být se synem dříve v takovém kontaktu, který by skutečnou péči umožňoval. Po příjezdu do České

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

republiky po skončení správního vyhoštění si žalobce musel zajistit práci, bydlení a začít od začátku budovat svoji existenci. V takto náročném, a navíc krátkém období na území České republiky si nemohl brát dovolenou, jezdit se synem na výlety a podobně. Styk se synem uskutečňuje ve formě a frekvenci, kterou mu jeho současná situace umožňuje. Bydliště účastníka řízení není vhodné k tomu, aby v něm malé dítě pobývalo. Mezi žalobcem a synem je navíc jazyková bariéra, protože syn se teprve začíná učit základy vietnamštiny a češtině žalobce příliš nerozumí. I proto je pro žalobce obtížné, aby syna doprovázel k lékaři atd. Je logické, že o tyto záležitosti se stará synova matka, která je občankou České republiky a ovládá český jazyk. Rovněž z tohoto důvodu účastník řízení platí výrazně vyšší výživné, než je vzhledem k jeho příjmu obvyklé, aby matce vykompenzoval tu péči, kterou sám z objektivních důvodů nemůže synovi poskytovat. Žalobce proto namítá, že při posuzování skutečné péče ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., nelze bez dalšího vycházet z § 858 zákona č. 89/2012 Sb., ale je třeba přihlédnout i ke konkrétní situaci žalobce a jeho syna, kteří od sebe byli dlouhodobě odloučeni, svůj vztah teprve několik měsíců budují a účastník řízení v České republice rovněž začíná teprve budovat svoji existenci.

7. Žalobce v odvolání také namítal, že napadené rozhodnutí představuje nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života nejen jeho, ale zejména jeho syna, který první roky života vyrůstal bez něj, nyní se několik měsíců může s otcem alespoň stýkat a je tedy v jeho nejlepším zájmu tento styk s otcem udržet, aby se mohl i nadále rozvíjet. Neudělení pobytu účastníkovi řízení je proto v rozporu s čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, protože je v rozporu s jeho nejlepším zájmem a zároveň porušením čl. 8 Evropské Úmluvy o lidských právech, protože zamítnutí žádosti a uložení povinnosti účastníkovi řízení vycestovat z území České republiky do 35 dnů od právní moci rozhodnutí by mělo za následek opětovné rozdělení účastníka řízení a jeho syna, tedy zásah do rodinného života, který není nezbytný.
8. Žalovaná v rámci vypořádání odvolacích námitek odkázala na důvodovou zprávu k zákonu č. 314/2015 Sb., kterým byl k § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. vložen pojem skutečné péče, a ve které se uvádí: „*Ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) reaguje na rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 10. 2004 ve věci C-200/02, Zhu a Chen, který se zabýval otázkou práva pobytu rodiče (příslušníka třetí země) nezletilého dítěte – občana Evropské unie na území členského státu. (...) S ohledem na požadavek skutečné výchovy je akcentován faktický stav péče, tj. skutečné výchovy nezletilého občana Evropské unie, přičemž není vyloučeno, aby za rodinného příslušníka byl považován např. i rozvedený rodič, který se skutečně podílí na péči, resp. výchově dítěte. Nejde tedy o formální existenci či neexistenci rodičovské odpovědnosti, ale o to, zda jí v daném případě rodič skutečně vykonává, tedy zda skutečně pečuje o dotyčné dítě.*“, a obsah pojmu skutečná péče lze podle žalované dovodit z ustanovení § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“).
9. Žalovaná v rozhodnutí uvedla, že závěr správního orgánu I. stupně o tom, že účastník řízení není rodinným příslušníkem občana Evropské unie, neboť v jeho případě se nejedná o skutečnou péči o nezletilého syna, má oporu ve spisovém materiálu. Součástí spisového materiálu jsou výsledky provedené s žalobcem a paní V. W., ze kterých vyplynuly významné rozpory, a to například z otázek ohledně styku žalobce se synem, kdy žalobce uvedl, že v době správního vyhoštění syna v České republice navštěvoval, někdy na několik dnů i týdnů a chodili na procházky, přičemž paní V. W. vypověděla, že žalobce během této doby (3 let) syna viděl po porodu a poté je vůbec nenavštěvoval. Pochybnost o návštěvách žalobce vyvstává také v tom, že žalobce nezná adresu, kde jeho syn pobýval a pobývá. Žalobce a paní V. W. se shodli na tom, že si telefonovali, tady také vyvstává otázka, jak je možné, že paní

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

V. W. si myslela, že žalobce odcestoval do Vietnamu, přičemž on pobýval v Holandsku. Nutno podotknout, že pokud by probíhaly telefonické rozhovory, tak není zřejmé, v jakém jazyce, jelikož bylo zjištěno z výslechů, že komunikují jen velmi omezeně společným jazykem. Dále žalobce uvedl, že po uplynutí správního vyhoštění začal syna navštěvovat a na tyto návštěvy ho vozí kamarád, přičemž paní V. W. uvedla, že žalobce je nechodí navštěvovat, jelikož je pracovně vytížen. Shodně uvedli, že paní V. W. chodí se synem za žalobcem do restaurace, kde pracuje, a to jednou až dvakrát do měsíce na pár hodin. Dále z výslechů vyplynulo, že žalobce si syna nebere k sobě domů a paní V. W. ani neví, kde žalobce bydlí. Žalobce také uvedl, že nebyli na společné dovolené ani na výletě a paní V. W. uvedla, že byli v ZOO. Žalobce také například neví, kde má syn zajištěnu zdravotní péči a kam dochází do školky. Žalobce a paní V. W. se shodli, že žalobce hradí výživné (10.000, - Kč) na svého nezletilého syna, což není možné s ohledem na ustanovení § 858 občanského zákoníku považovat za jednání naplňující znaky skutečné péče ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., neboť vyživovací povinnost, resp. právo na výživné nejsou podle ustanovení § 859 občanského zákoníku součástí rodičovské odpovědnosti. Komise na základě skutečností zjištěných v průběhu správního řízení dospěla k závěru, že chování žalobce vůči nezletilému synovi nelze považovat za skutečnou péči ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.

10. Komise ohledně námitek, že rozhodnutí představuje nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života nejen žalobce, ale zejména jeho syna, odkázala na rozhodnutí správního orgánu I. stupně, který se tímto podrobně zabýval na straně 10-11, a konstatovala, že rozhodnutím nebude nepřiměřeným způsobem zasazeno do soukromého a rodinného života žalobce a ani jeho syna. K rodinným vazbám žalobce žalovaná uvedla, že žalobce má na území České republiky syna ve věku 3 let, nicméně v průběhu správního řízení neprokázal, že o syna skutečně pečuje. Pro posouzení nejlepšího zájmu dítěte v posuzované věci byla zjištěna týkající se skutečného rozsahu kontaktu žalobce se svým synem, v rámci kterých bylo zjištěno, že žalobce o svého syna fakticky nepečuje a na jeho výchově se převážnou měrou nepodílí. Žalobce je dospělý muž, schopný výdělečné činnosti, bez zdravotních omezení a jeho návrat do Vietnamu se nedotkne ani jeho syna, jelikož hloubka emočního vztahu účastníka řízení a jeho syna nebyla prokázána. Nad rámec Komise také dodává, že rodinný život není zdaleka představován pouhou vyživovací povinností, kterou by jistě žalobce mohl plnit ze své domovské země (resp. i z jakékoli jiné země). Přestože je zájem nezletilého dítěte nezbytně považovat za středobod úvah o přiměřenosti rozhodnutí vzhledem k soukromému a rodinnému životu účastníka řízení, nelze dospět automaticky k závěru, že dopady budou nepřiměřené jen proto, že je žalobce otcem nezletilého syna. V dané věci obsah správního spisu nenásvědčuje tomu, že by žalobce o svého syna pečoval a staral se o něho. Péči o syna zajišťuje jeho matka, z provedených výslechů nevyplývá, že by se žalobce hodlal, jakkoliv v širším rozsahu na skutečné péči o syna podílet. Z výslechů jak žalobce, tak i matky nezletilého syna žalobce naopak plyne, že hlavním zájmem účastníka řízení je výkon výdělečné činnosti, a nikoliv osobní kontakt s jeho nezletilým synem. V závěru žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, v němž se uvádí, že „zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území vytvořil, by v souvislosti čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinné či osobní vazby byla již pouhá nutnost vycestování“.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Vzhledem k tomu, že existenci osobních vazeb se synem žalobce neprokázal, žalovaná zásah do rodinného a soukromého života ať už žalobce nebo jeho syna neshledala.

III. Žaloba

11. Pod **prvním žalobním bodem** žalobce namítá, že „skutečnou péčí“ ve smyslu § 15a/1 písm. b) z.č. 326/1999 Sb. není jen „osobní každodenní péče o dítě“, jak ve svém rozhodnutí uvádí správní orgán I. stupně. V takovém případě by se toto ustanovení mohlo týkat pouze rodičů, kteří s dítětem žijí ve společné domácnosti a jsou s ním proto v každodenním styku. Takovou péči žalobce svému synovi skutečně neposkytuje, nicméně ani zákon neobsahuje žádnou podmínku, aby péče o dítě byla každodenní a osobní. Žalobce dále namítá, že správní orgán I. stupně opomíjí, že ke dni provádění výsledků pobýval na území ČR teprve několik měsíců po skončení správního vyhoštění. Po příjezdu do ČR po skončení správního vyhoštění si žalobce musel zajistit práci a bydlení a začít od začátku budovat svoji existenci. V takto náročném, a navíc krátkém období na území ČR si nemohl brát dovolenou, jezdit se synem na výlety a podobně. Styk se synem uskutečňuje ve formě a frekvenci, kterou mu jeho současná situace umožňuje. Bydliště žalobce není vhodné k tomu, aby v něm malé dítě pobývalo. Mezi žalobcem a synem je navíc jazyková bariéra, protože syn se teprve začíná učit základy vietnamštiny a češtině žalobce příliš nerozumí. I proto je pro žalobce obtížné, aby syna doprovázel k lékaři atd. Je logické, že o tyto záležitosti se stará synova matka, která je občankou CZE a ovládá český jazyk. Rovněž z tohoto důvodu žalobce platí výrazně vyšší výživné, než je vzhledem k jeho příjmu obvyklé, aby matce vykompenzoval tu péči, kterou sám z objektivních důvodů nemůže synovi poskytovat. Žalobce proto namítá, že při posuzování skutečné péče ve smyslu § 15a/1 písm. b) z.č. 326/1999 Sb., nelze bez dalšího vycházet z ust. § 858 z.č. 89/2012 Sb., ale je třeba přihlídnout i ke konkrétní situaci žalobce a jeho syna, kteří od sebe byli dlouhodobě odloučeni, svůj vztah teprve několik měsíců budují a žalobce v ČR rovněž začíná teprve budovat svoji existenci. Žalobce připomíná, že v ČR nemá kromě syna nic důležitějšího, co by pro něj bylo motivem v ní žít a usilovat o získání pobytového oprávnění. Žalobce uvádí, že skutečnou péči svému synovi poskytuje v přiměřené míře k jazykové bariéře a k tomu, že si na sebe se synem v době provádění výsledků žalobce a synovy matky teprve zvykali (v současnosti již je situace odlišná oproti situaci po provádění výsledků, neboť syn žalobce již zcela akceptovat a tráví s ním více času). Žalobce namítá, že žalovaná byla při posuzování „skutečné péče“ povinná přihlížet k těmto objektivním podmínkám. Měla přihlížet k tomu, že žalobce z důvodu několikaletého odloučení se synem teprve navazuje skutečný vztah
12. Žalobce v rámci **druhého žalobního bodu** vzhledem k výše uvedenému namítá, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně představuje nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života nejen jeho, ale zejména jeho syna, který první roky života vyrůstal bez něj, nyní se několik měsíců může s otcem alespoň stýkat a je tedy v jeho nejlepším zájmu tento styk s otcem udržet, aby se mohl i nadále rozvíjet. Neudělení pobytu žalobci je proto v rozporu s čl. 3/1 Úmluvy o právech dítěte, protože je v rozporu s jeho nejlepším zájmem a zároveň porušením čl. 8 Evropské Úmluvy o lidských právech, protože zamítnutí žádosti a uložení povinnosti žalobci vycestovat z území ČR do 35 dnů od právní moci rozhodnutí by mělo za následek opětovné rozdělení žalobce a jeho syna, tedy zásah do rodinného života, který není nezbytný. Žalobce shodně jako v odvolání opětovně namítá, že při posuzování zásahu do práv dítěte je v tomto případě třeba přihlídnout i ke konkrétní situaci žalobce a jeho syna, kteří od sebe byli dlouhodobě odloučeni, svůj vztah teprve několik měsíců budují a žalobce v ČR rovněž začíná teprve budovat svoji existenci. Žalovaná měla přihlížet k této

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

konkrétní situaci a nebyla oprávněná dojít k závěru, že pro nejlepší zájem nezletilého syna žalobce, o kterého pečuje matka, postačuje, aby žalobce matce posílal peníze jako výživné.

IV. Vyjádření žalované

13. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě ze dne 22.3. 2023 setrvala na své argumentaci uplatněné v Napadeném rozhodnutí.
14. Zopakovala, že správní orgán I. stupně při posouzení žádosti zohlednil všechny zjištěné skutečnosti podstatné pro rozhodnutí ve věci. Vycházel přitom z podrobně zjištěného stavu věci i individuálních okolností. Námitka žalobce, že nebyly v jeho případě posouzeny specifické okolnosti případu, proto není důvodná. Žalovaná pak ve svém rozhodnutí otázku „skutečné péče“ opakovaně posoudila, odkázala též na důvodovou zprávu k zákonu č. 314/2015 Sb., která blíže objasňuje záměr zákonodárce. Rozhodnutí bylo vydáno na základě řádně zjištěného stavu věci, byly též zohledněny individuální okolnosti žalobceva případu. Podle názoru žalované je závěr, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. učiněn důvodně.
15. K otázce přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalovaná posoudila na str. 8, přičemž vycházela ze skutkových zjištění i provedených výsledků žalobce a matky jeho syna. Žalovaná rovněž konstatovala, že je třeba vzít v úvahu zájem nezletilého syna žalobce, který však automaticky neznamená, že by rozhodnutí v daném případě bylo nepřiměřené. K otázce posouzení nejlepšího zájmu dítěte v různých řízeních žalovaná odkázala na nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 950/19 ze dne 14. dubna 2020, který konstatoval, že *„je třeba rozlišovat mezi různými kategoriemi právních řízení podle typu dopadu na dítě“*. S odkazem na nálezy Ústavního soudu žalovaná uvedla, že se v daném případě jednalo o řízení, jež nebylo způsobilé přímo zasáhnout do právního postavení nezletilého syna žalobce, ani na něj nemělo zprostředkovaný právní dopad, když pečující osobou o syna žalobce je matka, což ostatně potvrdil ve výsledku i žalobce. Z výsledku žalobce i matky jeho syna nevyplývalo, že by se žalobce hodlal, jakkoliv v širším rozsahu na skutečné péči o syna podílet. Z výsledků naopak vyplynulo, že hlavním zájmem žalobce je výkon výdělečné činnosti, a nikoliv osobní kontakt a péče o syna. Žalovaná je z výše uvedených důvodů přesvědčena, že se oba správní orgány podrobně zabývaly individuálními okolnostmi řešeného případu a přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce posoudily i své závěry řádně odůvodnily.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
17. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť s tím účastníci souhlasili (souhlas žalobce s takovým postupem byl v souladu s větou druhou téhož ustanovení presumován). Jednání nebylo třeba nařizovat ani za účelem provedení dokazování, neboť žalobce žádné důkazní návrhy nad rámec podkladů založených ve správním spisu, kterým se podle ustálené praxe správních soudů dokazování v řízení před soudem neprovádí, nevzněl.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

18. V posuzované věci žalobce brojí proti rozhodnutí, jímž správní orgány zamítly žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87b ve spojení § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. jako rodinný příslušník občana EU mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje, neboť žalobce neprokázal, že poskytuje synovi skutečnou péči.
19. Soud při posuzování jednotlivých žalobních bodů vycházel z následující právní úpravy účinné ke dni Napadeného rozhodnutí.
20. Z ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. se podává, že „*rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje*“. Obsah pojmu skutečná je definován v ustanovení § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), podle kterého: „*rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, jeho zastupování a spravování jeho mění*.“
21. V projednávané věci bylo zásadní otázkou výklad pojmu „skutečné péče“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení ve znění do 17. 12. 2015 znělo, že *rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti*. Novelou provedenou zákonem č. 314/2015 Sb., byla zavedena s účinností od 18. 12. 2015 současná definice. Důvodová zpráva uvádí, že dosavadní praxe byla poznamenána četnými problémy s výkladem stávajícího ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců, který definuje pojem rodinného příslušníka občana Evropské unie, definici bylo třeba přizpůsobit aktuální judikatuře Soudního dvora Evropské unie. Okruh rodinných příslušníků je v odstavci 1 stanoven v souladu s čl. 2 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice o rodinných příslušnících“), a judikaturou Soudního dvora.
22. Podle důvodové zprávy nové znění ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) reaguje na rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 10. 2004 ve věci C-200/02, Zhu a Chen, který se zabýval otázkou práva pobytu rodiče (příslušníka třetí země) nezletilého dítěte – občana Evropské unie na území členského státu. Konkrétně jde o případ, kdy nezletilý občan Evropské unie je závislý na výživě svého rodiče, který jej skutečně vychovává. Tímto rozsudkem soud dospěl k závěru, že čl. 18 SES a směrnice Rady 90/364/EHS ze dne 28. 6. 1990 o právu pobytu zakládají (za okolností daného případu) právo pobytu nezletilého občana Unie na dobu neurčitou na území jiného členského státu za podmínky, že má uzavřeno zdravotní pojištění a je osobou vyživovanou rodičem (příslušníkem třetí země), který má dostatečné finanční prostředky k tomu, aby se nezletilé dítě nestalo neodůvodněnou zátěží pro sociální systém hostitelského státu. V tomto případě umožňují tatáž ustanovení rodiči, který nezletilce skutečně vychovává, aby s ním pobýval v hostitelském členském státě. Věková hranice 21 let vyplývá ze směrnice 2004/38/ES. Oproti dosavadnímu znění ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců již není jako podmínka uvedena společná domácnost, neboť ta není výslovnou podmínkou ani dle výše citovaného rozsudku. S ohledem na požadavek skutečné výchovy je akcentován faktický stav péče, tj. skutečné výchovy nezletilého občana Evropské unie, přičemž není vyloučeno, aby za rodinného příslušníka byl považován např. i rozvedený rodič, který se skutečně podílí na péči, resp. výchově dítěte. Nejde tedy o formální

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

či neexistenci existenci rodičovské odpovědnosti, ale o to, zda jí v daném případě rodič skutečně vykonává, tedy zda se skutečně pečuje o dotyčné dítě.

23. Z důvodové zprávy je zřejmý úmysl zákonodárce vyhovět judikatuře Evropského soudního dvora a vypustit podmínku společné domácnosti. Důvodová zpráva neuvádí, že by cílem bylo také odhlížet od podmínky poskytování výživy, naopak odkazovaný rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 10. 2004 ve věci C-200/02, Zhu a Chen, se výslovně zabýval otázkou práva pobytu rodiče (příslušníka třetí země) nezletilého dítěte – občana Evropské unie na území členského státu, kdy nezletilý občan Evropské unie je závislý na výživě svého rodiče, který jej skutečně vychovává.
24. Taktéž Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 1. 2019, č. j. 10 Azs 178/2018-37, k této novelizaci uvedl, že je evidentní, že novelizací § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců nezamýšlel zákonodárce založit jinou právní úpravu, ale napravit nesoulad mezi českým zákonem a požadavky práva EU. Nejvyšší správní soud dále v tomto rozsudku konstatoval: *„Právo pobytu rodinných příslušníků občana EU v členském státě, jehož je občan EU státním příslušníkem, dovozuje Soudní dvůr z čl. 20 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Podle čl. 20 SFEU, který zavádí občanství EU, mají občané EU mj. právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Pro nynější věc je podstatný např. rozsudek Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 10. 5. 2017, Chavez-Vilchez a další, C-133/15. Dle závěrů tam uvedených „existují velmi specifické situace, v nichž navzdory tomu, že se neuplatní sekundární právo týkající se práva pobytu státních příslušníků třetích zemí a že dotyčný občan Unie nevyužil svobody pohybu, musí být státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem tohoto občana, přiznáno právo pobytu, neboť jinak by byl popřen užitečný účinek občanství Unie, kdyby v důsledku odeprání takového práva byl tento občan ve skutečnosti nucen opustit území Unie jako celek, a byl tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto statusu“ (bod 63). Pokud by totiž státní příslušník třetí země (nečlenské země EU) musel opustit území EU, mohlo by to vést též k omezení práv jeho dítěte, které by dle okolností věci čelilo volbě buď zcela ztratit pravidelný styk se svým rodičem, anebo také opustit území EU jako celek. Případná povinnost cizozemského rodiče opustit území EU by tak mohla jejich děti připravit o možnost skutečně využívat podstatné části práv, která jim plynou z jejich statusu občana EU (srov. výše citovaný rozsudek Soudního dvora EU Chavez-Vilchez, bod 65). V tomto smyslu nelze argumentovat ani tím, že se o dítě postará druhý rodič dítěte, státní příslušník členského státu EU: „Okolnost, že druhý rodič, který je občanem Unie, je opravdu schopen a připraven sám vykonávat každodenní a skutečnou péči o dítě, je relevantní, ovšem sama o sobě nepostačuje k tomu, aby bylo možno konstatovat, že mezi rodičem, který je státním příslušníkem třetí země, a dítětem neexistuje takový vztah závislosti, že pokud by bylo tomuto státnímu příslušníkovi třetí země odepráno právo pobytu, dítě by bylo nuceno opustit území Unie. Takový závěr totiž musí být v nejvolastnějším zájmu dotčeného dítěte učiněn při zohlednění všech okolností daného případu, zejména věku dítěte, jeho fyzického a emočního vývoje, míry jeho citové vazby jak na rodiče, který je občanem Unie, tak na rodiče, který je státním příslušníkem třetí země, jakož i rizika, že by odloučení od posledně uvedeného rodiče ohrozilo psychickou rovnováhu dítěte“ (výše citovaný rozsudek Soudního dvora EU Chavez-Vilchez, bod 71).“*
25. Dle bodu 6 preambule směrnice o rodinných příslušnících „[k] zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu, a aniž je dotčen zákaz diskriminace z důvodů státní příslušnosti, by měl hostitelský členský stát postavení osob, které podle této směrnice nejsou zahrnuty v definici rodinného příslušníka, a které tedy nemají automatické právo na vstup a pobyt v hostitelském členském státě, přezkoumávat v souladu s vlastními vnitrostátními předpisy z hlediska otázky,

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zda by těmto osobám měl být umožněn vstup a pobyt s ohledem na jejich vztah k občanu Unie nebo na jakékoli další okolnosti, například jejich finanční nebo fyzickou závislost na občanu Unie.“

26. Podle čl. 2 bodu 2 směrnice o rodinných příslušnících se pro účely této směrnice rozumí: „rodinným příslušníkem: a) manžel nebo manželka; b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu; c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b); d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b).“
27. Soud dále hodnotil postavení žalobce z hlediska vnitrostátního práva. Soud shledal, že při zkoumání naplnění podmínky „skutečné péče“ tak jak ji předpokládá § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, je třeba rozlišovat to, kolik let je občanu Evropské unie mladšímu 21 let, když v závislosti na věku se bude lišit obsah „skutečné péče“, přitom je nutno zohlednit i otázku výživy osoby mladší 21 let.
28. Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se přitom podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců rozumí „jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje.“ Z citovaného ustanovení je zřejmé, že za rodinného příslušníka občana Evropské unie lze považovat pouze rodiče občana Evropské unie mladšího 21 let (první předpoklad), který o tohoto občana Evropské unie skutečně pečuje (druhý předpoklad). Obě tyto podmínky přitom musí být splněny kumulativně. Břemeno tvrzení i důkazní ohledně obou podmínek spočívá na žadateli o pobytové oprávnění (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu 4 Azs 42/2020 - 52 pokračování ze dne 23. 2. 2017, č. j. 2 Azs 273/2016 - 43, ze dne 15. 3. 2017, č. j. 5 Azs 270/2016 - 39, a ze dne 31. 12. 2021, č. j. 2 Azs 135/2021 - 37; ty se sice týkaly žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu, ale jejich závěry ohledně břemene tvrzení a důkazního v řízení o žádosti o vydání pobytového oprávnění lze použít i pro nyní posuzovaný případ žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu).
29. Řízení podle § 87h odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců je řízením o žádosti. V takovém řízení tedy bylo primárně na žadateli o povolení k trvalému pobytu, aby hodnověrným způsobem doložil tvrzené skutečnosti [že skutečně pečuje o svého nezletilého syna, a naplňuje tudíž definici rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců].
30. Na vyhledávání rozhodných skutečností správními orgány v tomto případě totiž neplatí takové požadavky, jako je tomu u řízení zahajovaných z moci úřední, při nichž si správní orgány získávají potřebné informace zejména z vlastní iniciativy (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2013, č. j. 6 As 30/2013-42).
31. Žalobce neprokázal ani neosvědčil žádnými konkrétními důkazními prostředky, že jeho péče o nezletilého syna zahrnuje atributy „skutečné péče“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců (výkladu tohoto pojmu se věnovalo ministerstvo na straně 4 prvostupňového rozhodnutí) a ani nikterak nezpochybnil a nevyvrátil zjištění, že plně nevyužívá svého práva vídat se s nezletilým synem. Kontakt 2x do měsíce nadto v práci otce, byť v rámci návštěv restaurace žalobce matce i synovi poskytuje jídlo, nenaplňuje skutečnou

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

péči rodiče o dítě, neboť za tak krátkou dobu nenaplní rozsah péče definované občanským zákoníkem judikaturou správních soudů (viz. níže), která by měla zahrnovat „zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, ...“. V době správního řízení bylo synovi více jak 3 roky, to znamená věk, který umožňuje otci se synovi věnovat např. formou her a výletů, a to i nejprve za přítomnosti matky. Pro soud je podstatnou okolností, že žalobce v správním řízení ani v žalobě, pokud tvrdí, že míní se synem navázat vztah, konkrétně neuvedl, jaké společné aktivity hodlá se synem podnikat, spíše akcentuje svoje původní stanovisko, že podnikání mu více času pro kontakt s dítětem neumožňuje. Rovněž žalobce neuvedl, jak chce řešit skutečnost, že se synem nemluví stejným jazykem. I tyto skutečnosti přispívají k závěru, že je jeví značně nevěrohodným ztvrzení žalobce, že má zájem na budování vztahu se synem.

32. K obdobnému výkladu „skutečné péče“ dospěl i Krajský soud v Plzni v rozsudku ze dne 23. 11. 2022, č. j. 77 A 140/2020-62. Soud shledal, že o naplnění podmínky „skutečné péče“ lze uvažovat pouze tehdy, kdy by taková péče byla determinována určitou mírou závislosti dítěte na rodiči. Podle krajského soudu skutečná péče o dítě zahrnuje případy, kdy rodič prokazatelně zajišťuje potomkovi základní potřeby, osobně se o něj stará, a to s ohledem na věk dítěte, vychovává jej a vytváří mu optimální podmínky pro jeho zdárný rozvoj. Krajský soud v odkazovaném případě dále shledal, že pro naplnění pojmu skutečné péče je tak nezbytné, aby se rodič na péči významným a pravidelným způsobem podílel. Soud přitakal názoru správních orgánů, že v žalobcově případě toto prokázáno nebylo.
33. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 6 Azs 149/2019-42, ze dne 6.11.2019, vyplývá, soud potvrdil názor závěry krajského soudu, jenž shledal, že nebyla naplněna podmínka skutečné péče, neboť stěžovatel (žadatel o pobyt- pozn. soudu) když žadatel nezletilého pečoval pouze tak, že přispíval na jeho výživu a byl v pravidelném kontaktu s jeho babičkou. Takový rozsah „péče“ dle Nejvyššího správního soudu nelze považovat za skutečnou péči ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. V této souvislosti lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2019, č. j. 4 Azs 238/2019-33, v němž soud dospěl k závěru, že rodič neprokázal, že by o svého syna skutečně pečoval ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť ačkoliv hradil na syna výživné, jejich kontakt měl spíše formální povahu, a rodič se vídal se synem toliko jedenkrát týdně.
34. Též v nyní projednávaném případě, je syn na otci v podstatě kromě finančního aspektu, který ale není stěžejním pro posouzení skutečné péče, nezávislý. Kontakty žalobce se synem 2x měsíčně jsou ještě méně časté než ve výše uvedené judikované kauze. O syna pečuje výlučně matka, otec nezná základní okolnosti života svého dítěte (kde chodí do školky, nezná jméno synovi dětské lékařky, nikdy u lékaře se synem nebyl, a to ani jako doprovod matky a syna). Součástí spisového materiálu jsou výsledky provedené s žalobcem a paní V. W., ze kterých vyplynuly významné rozpory. K otázce ohledně styku žalobce se synem žalobce uvedl, že v době správního vyhoštění syna v České republice navštěvoval, někdy na několik dnů i týdnů a chodili na procházky, což výpovědi paní V. W. bylo popřeno, neboť vypověděla, že žalobce během těchto tří let syna viděl po pouze porodu a poté je vůbec nenavštěvoval. Oprávněná pochybnost správních orgánů o návštěvách žalobce plyne ze skutečnosti, že žalobce nezná adresu, kde jeho syn v době správního řízení pobýval. Žalobce a paní V. W. se shodli na tom, že si telefonovali, tady také vyvstává otázka, jak je možné, že paní V. W. si myslela, že žalobce odcestoval do Vietnamu, přičemž on pobýval v Holandsku a pokud probíhaly telefonické rozhovory, tak není zřejmé, v jakém jazyce, jelikož bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zjištěno z výsledků, že komunikují jen velmi omezeně společným jazykem. Z vyjádření žalobce vyplynulo, že po uplynutí správního vyhoštění začal syna navštěvovat a na tyto návštěvy ho vozí kamarád, přičemž paní V. W. uvedla, že žalobce je nechodí navštěvovat, jelikož je pracovně vytížen, ale shodně uvedli, že paní V. W. chodí se synem za žalobcem do restaurace, kde pracuje, a to jednou až dvakrát do měsíce na pár hodin. Podstatnou skutečností, která z výsledků vyplynula je, že žalobce si syna nebere k sobě domů a paní V. W. ani neví, kde žalobce bydlí. Žalobce přiznal, že se synem nebyli na společné dovolené ani na výletě a paní V. W. uvedla, že byli pouze v ZOO. Ze shodného prohlášení žalobce a paní V. W. vyplývá, že žalobce hradí výživné (10.000, - Kč) na svého nezletilého syna což, jak žalovaná správně vyhodnotila, není možné s ohledem na ustanovení § 858 občanského zákoníku považovat za jednání naplňující znaky skutečné péče ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., neboť vyživovací povinnost, resp. právo na výživné nejsou podle ustanovení § 859 občanského zákoníku součástí rodičovské odpovědnosti. Žalobce v žalobě zdůrazňuje, že vztah se synem je pro něj na prvním místě a důvodem žádosti o pobyt není pouze jeho podnikání. Chování žalobce zjištěné v průběhu správního řízení ovšem tyto priority žalobce neprokazuje. Žalobce uvedl, že spolu nekomunikují ve společném jazyce, neboť syn neumí vietnamsky a žalobce se česky teprve učí.

35. Z uvedených skutkových okolností soustředěných správními orgány v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí, soud musí přisvědčit závěru správních orgánů, že chování žalobce k synovi nenaplnuje znaky skutečné péče tak jak vyplývá z občanského zákoníku a jak je vyložena judikaturou správních soudů.
36. K otázce přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života je nutno vycházet ze skutkových zjištění provedených ministerstvem. Soud považuje zhodnocení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života, tak jak je žalovaná provedla na str. 8, za dostatečné a odpovídající skutkovým zjištěním plynoucím z výsledků žalobce a matky jeho syna. Žalovaná oprávněně konstatovala, že je třeba vzít v úvahu zájem nezletilého syna žalobce a v nyní řešeném případě rozhodnutím správního orgánu nedošlo ke změně právního postavení nezletilého syna žalobce, který je občanem České republiky a v daném případě jednalo o řízení, jež nebylo způsobilé přímo zasáhnout do právního postavení nezletilého syna žalobce, ani na něj nemělo zprostředkovaný právní dopad, když pečující osobou o syna žalobce je výlučně matka, což bylo potvrzeno výsledkem žalobce. Z žaloby ani výsledku žalobce i matky jeho syna nijak nevyplynulo, že by se žalobce hodlal, v širším rozsahu na skutečné péči o syna podílet, a z výsledků naopak vyplynulo, že převážně se žalobce soustřeďuje na podnikání, a nikoliv osobní kontakt a péči o syna. Soud konstatuje, že se oba správní orgány podrobně zabývaly individuálními okolnostmi řešeného případu a přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce posoudily i své závěry řádně odůvodnily, a oprávněně dospěly k závěru, že zamítnutí žádosti o pobytové oprávnění žalobce nepředstavuje nepřiměřený dopad do soukromého a rodinného života nezl. syna žalobce a ani samotného žalobce, neboť žádné takové emocionální vazby mezi otcem a synem v době vydání žalovaného rozhodnutí, které by mohly představovat zásah, vytvořeny nebyly a žalobce ani netvrdil, jak konkrétně hodlá vztah se synem budovat.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

37. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, žalobce v rámci řízení žádosti o povolení přechodného pobytu neprokázal, že splňuje podmínky ust. § 15a

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, jelikož neprokázal, že jako rodič nezletilého syna má právo na tento typ pobytového oprávnění, neboť o syna skutečně pečuje.

38. Jelikož soud žádnou další v žalobě uplatněnou námitku neshledal důvodnou a ani nezjistil žádnou vadu napadeného rozhodnutí, k níž by musel přihlédnout z úřední povinnosti a pro kterou by bylo potřeba napadené rozhodnutí zrušit, soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
39. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalovaná, avšak žalované v řízení žádné náklady nad rámec jejích běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 31. října 2024

JUDr. Ing. Viera Horčicová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.